

Ärter

Anders Ericsson, Hushållningssällskapet Västmanland

- **Under 2006 var Celine den högst avkastande marknadssorten.**
- **De nya sorterna Tinker och Rocket kan matcha Celines höga avkastning.**
- **Faust och Clara är de sorter som bäst kombinerar parametrarna tröskbarhet och mognadstid vilket kan vara guld värt en besvärlig höst.**

Mellan den 5:e och den 11:e maj såddes åtta regionala sortförsök i ärter, varav sju kunde skördas under ganska goda förhållanden under augusti månad medan ett bokstavlig gick och lade sig utan möjlighet att skörda. Utvecklingen av bestånden var bra, trots ganska rikligt med regn under maj och juni vilket kan orsaka syrebrister hos de känsliga ärterna, och den varma och torra juli gjorde att de flesta försöken var mogna och kunde tröskas innan det blev besvärande blött i andra halvan av augusti. Skördenivåerna i området är normala med ett spann från 5650 kg/hektar till 3370 kg/hektar för mätaren Celine.

Tabell 1 visar att mätaren hade ett gott år 2006 och det var endast nykomlingen Stilo som nådde mätarens avkastningsnivå i medeltal, medan övriga sorter tvingas se sig besegrade med åtskilliga procentenheter. Flerårsmedeltalen i tabell 2 visar att de två nya sorterna Tinker och Rocket har en avkastning som ligger över Celines medan de etablerade sorterna Brutus, Clara och Faust inte riktigt når upp till mätarens avkastning.

Minst lika viktigt som en sorts avkastningspotential är hur bra det går att bärga skörden. Ett bra mått på skördbarheten är vilken höjd grödan har vid skördemognad.

De olika sorternas värden framgår i tabell 1, där årets resultat redovisas, samt i tabell 2 och figur 1 där flerårsmedeltalen redovisas. Som synes så hade Celine detta år en höjd som var i paritet med de flertalet av de övriga sorterna vilket visar att det inte var några större problem med stjälkstyrkan detta år.

I figur 2 redovisas mängden skördat protein per hektar vilken är en intressant uppgift främst för dem som odlar ärter för att utfodra egna djur. I tabell 3 redovisas övriga odlings- och kvalitetsegenskaper.

Sortegenskaper

CELINE (SW) är en fodersort som har hög avkastningspotential. Fröet är medelstort och har medelhög proteinhalt. Celine har måttlig höjd vid skörd och måttlig stjälkstyrka. Sorten mognar medeltidigt.

BRUTUS (SSd) är en lång, grönfröig foderärt med god avkastningspotentialen. Stjälkstyrkan och höjden vid skörd är bra medan mognaden är sen. Brutus har hög proteinhalt och ett medelstort frö.

CLARA (SW) är en kokärt som också passar som foderärt. Avkastningen är medelhög, tröskbarheten god och mognaden medeltidig. Proteinhalten är något låg och fröet medelstort.

FAUST (SSd) är en fodersort med en medelhög avkastningspotential. Sorten är medellång, har god stjälkstyrka och hög höjd vid skörd. Mognaden är tidig, fröet är ganska litet och har låg proteinhalt.

ROCKET (SSd) är en fodersort med en hög avkastningspotential. Sorten är medellång, har god stjälkstyrka och hög höjd vid skörd. Mognaden är medeltidig, fröet är ganska litet och har låg proteinhalt.

TINKER (SW) är en fodersort som har hög avkastningspotential. Fröet är stort och har medelhög proteinhalt. Stjälkstyrkan och höjden vid skörd är måttliga. Sorten mognar medeltidigt.

EXCLUSIV, STARTER och STILO (alla SSD) är endast provade ett eller två år.

ARTHUR och EDEN (båda SW/PI) är endast provade ett eller två år.

Tabell 1. Ärtor. Avkastning och beståndshöjd vid skörd 2006.

Område D-G Mätare: Celine

Sort	Relativ skörd Medeltal	Höjd vid skörd (cm)
Celine	3300 100	47
Stilo	100	54
Tinker	97	48
Rocket	95	49
Starter	94	45
Arthur	92	42
Brutus	91	58
Eden	91	45
Exklusiv	87	49
Faust	87	48
Clara	84	53

Tabell 2. Ärtor. Avkastning områdesvis. Flerårsmedeltal och årsvis. Mätare Celine

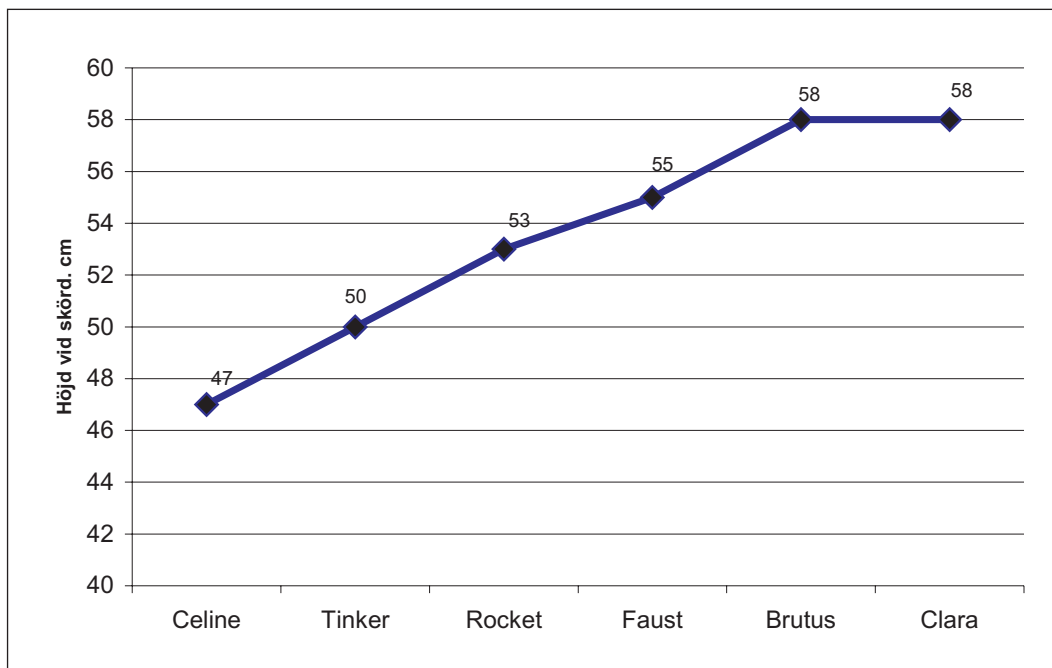
Sort/ Årtal	D-området				E-området				F-området				G-omr
	2004	2005	2006	Me 2002- 2006	2004	2005*	2006	Med 2002- 2006	2004	2005	2006	Med 2002- 2006	Med 2002- 2006
Celine	5710	5400	4890	4860	3840	4230*	3580	4120	4660	4320	4950	4560	3510
kg/ha	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
rel.tal	98	87	85	94	96	101*	93	95	110	94	93	100	
Brutus	108	87	80	94	96	93*	84	93	107*	86	86	93	
Clara	105	94	85	98	99	101*	87	96	104	97	89	96	96
Faust		101	91	103			94	100		101	98	102	
Rocket		110	97	111			99	103		106	96	104	
Tinker													

* Endast ett försök.

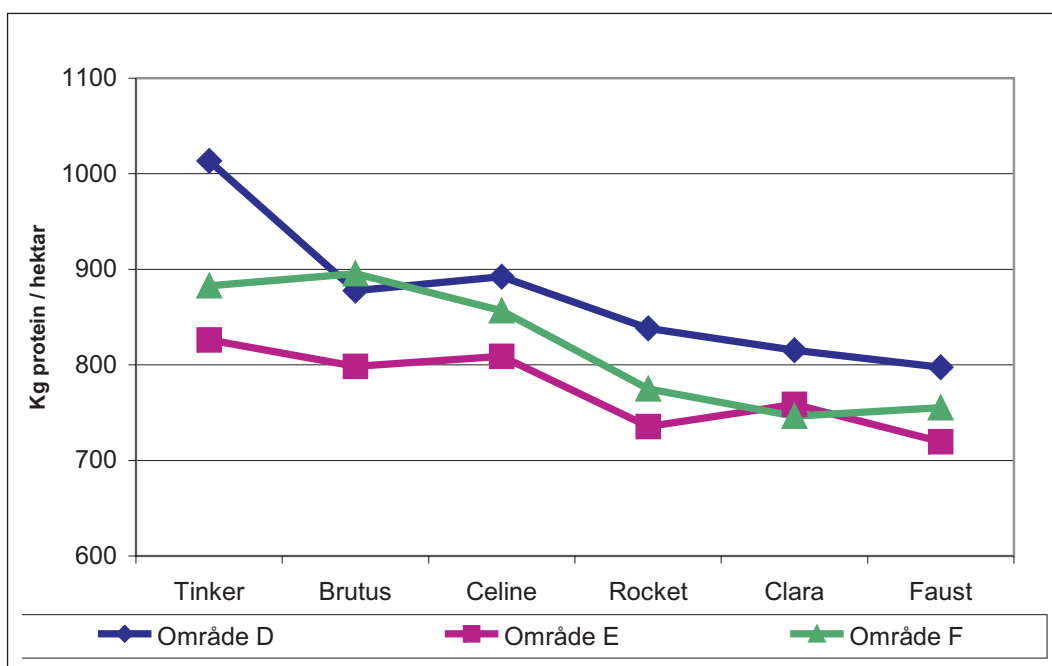
Tabell 3. Sortegenskaper Medeltal för 2002-2006. Område: D-G

Sort	Fröfärg	Stjälkstyrka, 100-0*	Höjd vid skörd cm **	Stjäklängd cm	Vattenhalt vid skörd %	Mognad, dagar	Tkv, g	Protein, % av ts
Celine	gul	49	47	84	17,3	104	257	23,0
Brutus	grön	65	58	90	17,3	107	252	23,9
Clara	gul	65	58	83	16,8	105	243	22,1
Faust	gul	58	55	83	15,9	102	235	21,1
Rocket	gul	56	53	85	17,0	104	236	20,7
Tinker	gul	47	50	85	17,2	105	285	22,9

*100 = fullt upprätt bestånd, 0 = helt nedliggande bestånd. ** Hela landet

Figur 1. Ärter. Höjd vid skörd, cm. Flerårsmedel, hela landet.

Figur 2. Ärter. Proteinskörd per hektar. Avkastning * proteinhalt områdesvis. Medeltal. 2002-2006.